

ห้องสมุดยุคใหม่ใส่ใจรักษ์โลก

ปารวี เรืองจตุโพธิ์พาน (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป)

ปัจจุบันพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่มุ่งเน้นไปที่ตัวเล่มทรัพยากรสารสนเทศเป็นหลัก แต่จากการพัฒนาของเทคโนโลยี ในปัจจุบันนี้ทำให้วิธีการเรียนรู้มีความหลากหลายมากขึ้น ดังนั้น ห้องสมุดซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการส่งเสริมการเรียนรู้ จึงต้องมีการปรับตัวและพัฒนาเป็นห้องสมุดยุคใหม่ที่ตอบโจทย์พฤติกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตแบบใหม่ตามไปด้วย

ห้องสมุดยุคใหม่สู่ห้องสมุดสีเขียว

ห้องสมุดยุคใหม่ คือ ห้องสมุดที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการ มีการบริหารงานแบบใหม่มีสารสนเทศไว้ให้บริการหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ตามความต้องการ และมีการจัดบรรยากาศให้สวยงามทันสมัย (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557) นอกจากนี้ ยังต้องมีการให้บริการที่เข้ากับวิถีชีวิตคนรุ่นใหม่ ซึ่งในปัจจุบันกระแสรักษ์โลกได้เป็นกระแสยอดฮิตของคนยุคใหม่ที่เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาแม้เรื่องนี้อาจดูเหมือนเป็นเรื่องห่างไกล จากวงการห้องสมุด แต่อันที่จริงแล้วห้องสมุดในฐานะเป็นแหล่งรวมข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเป็นสื่อกลางอันทรงพลังในการสร้างความเปลี่ยนแปลงกับโลกในอนาคตด้วยการให้ความรู้ และสามารถปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติให้แก่ผู้ใช้บริการได้อีกด้วย (ทัศนีย์ แซ่ลิ้ม, 2559)

การปรับตัวสู่ห้องสมุดยุคใหม่ใส่ใจรักษ์โลก

การปรับตัวสู่การเป็นห้องสมุดยุคใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากเทคโนโลยีและตอบสนองแนวคิดการเป็นหน่วยงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ **ศูนย์วิทยบริการ (หอสมุด)** สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการห้องสมุดด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนการให้บริการ เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งในบทความนี้จะขอแนะนำเสนอในส่วนของงานบริการสื่อทัศนว่า ได้ดำเนินการอย่างไรบ้างเพื่อสนับสนุนการเป็นห้องสมุดยุคใหม่ใส่ใจรักษ์โลก ดังนี้

1) การลดการใช้กระดาษในงานบริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

การนำ Google Workspace มาใช้ในกระบวนการลงทะเบียนขอใช้บริการ

การนำระบบ NSRU e-Form มาใช้ในการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ห้องสมุดได้นำ **Google Workspace** มาใช้ในกระบวนการลงทะเบียนขอใช้บริการ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถลงทะเบียนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และเป็นการลดการใช้ทรัพยากร เช่น กระดาษและหมึกพิมพ์ ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

นอกจากนี้ห้องสมุดยังได้นำระบบ **NSRU e-Form** มาใช้ในการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ เพื่อช่วยให้รวบรวมและจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยลดภาระการจัดเก็บและดูแลเอกสารที่เป็นกระดาษในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งมีเป้าหมายในการรักษาสิ่งแวดล้อม และลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ

โดยในปีงบประมาณ 2567 ที่ผ่านมากิจกรรมดังกล่าวนี้สามารถลดการใช้กระดาษขนาด A4 ลงไปได้จำนวนทั้งหมด 2,550 แผ่น คิดเป็น จำนวนเงินที่ลดลงโดยประมาณ 637.5 บาท

2) การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการให้บริการและการใช้ทรัพยากร

ในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการส่งเสริมการให้บริการที่สอดคล้องในด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม หนึ่งในตัวอย่างที่สำคัญ คือ **การให้บริการสื่อโสตทัศนออนไลน์ (Edutainment Streaming)** ซึ่งช่วยลดการใช้พลังงานในกรณีที่ต้องเปิดใช้ห้องชมภาพยนตร์ เช่น ลดการทำงานของเครื่องปรับอากาศ การช่วยลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง เช่น แผ่นซีดี ที่เคยใช้ในการเผยแพร่ข้อมูล โดยผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงสื่อโสตทัศนได้อย่างรวดเร็ว ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย ทำให้การบริการมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ตอบโจทย์ทั้งการอนุรักษ์พลังงาน และการปกป้องสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

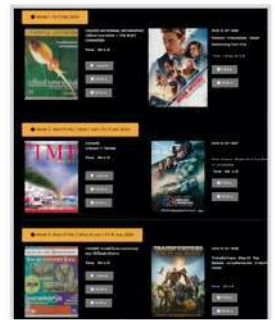
3) การจัดพื้นที่บริการที่นำเสนอเนื้อหาด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม

มีการจัดพื้นที่บริการให้สอดคล้องกับการเป็นห้องสมุดสีเขียว โดยการจัดมุมแสดงสื่อโสตทัศน ในเรื่องของการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม บริเวณชั้น 7 ด้วยการหมุนเวียนสื่อเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของข้อมูล มีการนำเอาทีวีมาจัดฉายสื่อด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ที่ให้บริการในรูปแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ **Edutainment Streaming** เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ

นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำตารางโปรแกรมฉายสื่อด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกวัน เพื่อเป็นการกระตุ้นความน่าสนใจให้แก่ผู้ใช้บริการในการเข้าถึงสื่อโสตทัศนด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

มุมแสดงสื่อด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

ตารางฉายสื่อด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นสิ่งประดิษฐ์ DIY ที่ช่วยสร้างความตระหนักรู้ และสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้ใช้บริการ รวมทั้งบุคลากร ถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ และสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม หนึ่งในกิจกรรมที่โดดเด่นในงานบริการสื่อโสตทัศน คือ **กิจกรรมเปลี่ยนขยะเป็นสิ่งประดิษฐ์ DIY** ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการและบุคลากร มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม โดยการนำกล่องซีดีที่ชำรุด หรือ ไม่ได้ใช้งานแล้ว มาประดิษฐ์เป็นกล่องใส่ของ หรือ กระจ่างต้นไม้ บริเวณมุมโสตทัศน บริเวณชั้น 7 เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง รวมถึงการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในห้องสมุด

การดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ส่วนหนึ่งของกิจกรรมตามนโยบายการบริหารจัดการของศูนย์วิทยบริการ ซึ่งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยบริการทุกคนตระหนัก และตั้งใจจริงในการพัฒนา จนเกิดเป็นความร่วมมือร่วมใจส่งผลให้ **ศูนย์วิทยบริการ (หอสมุด) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผ่าน เกณฑ์การตรวจประเมินรับรองมาตรฐานห้องสมุดสีเขียวในปีงบประมาณ 2567**

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยบริการ (หอสมุด) เข้าร่วมมอบโล่ประกาศเกียรติคุณ ห้องสมุดสีเขียว ประจำปี 2567 ณ ห้องประชุมภัทท อดุสวิทย์ อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายการอ้างอิง

พรพรรณ จันทร์แดง. (2557). ห้องสมุดยุคใหม่. ซีเอ็ดยุคเข็้น.

ทัศนีย์ แซ่ลิ้ม. (2564, 5 มิถุนายน). Green Library ห้องสมุดสีเขียว ห้องสมุดรักโลก. <https://www.thekommon.co/green-library/>